

Quick-scan botmateriaal Gentbrugge-Het Kamp (GBR-KAM-19, 2019 C10).

Drs. Birgit Berk

Bij de opgraving Gentbrugge-Het Kamp zijn sporen van een nederzetting gevonden en twee geïsoleerd liggende graven. Eén van de graven was een vermoedelijk brandrestengraf (spoor 0405) uit de Romeinse periode of vroege Middeleeuwen. Verder was een inhumatiegraf (spoor 0990), waarschijnlijk uit de vroege Middeleeuwen (het aardewerk gevonden bij de nederzetting dateert uit de 6e tot de 10e eeuw), met oriëntatie ONO-WZW. Er was een lijkschaduw aanwezig, waarbij te zien was dat het hoofd naar het westen gedraaid lag. Er was ook een donkere verkleuring van een kist te zien in het vlak.¹ Het botmateriaal van het inhumatiegraf is bekeken door de fysisch antropoloog en de resultaten worden hieronder beschreven.

Spoor 0990

0990 BC, 0990.B.0029

Er zijn heel kleine fragmenten bot aanwezig, die niet meer te determineren zijn. Eén botfragment lijkt qua fijnmazige botstructuur meer dierlijk, of het gaat om een jong kind. Verder is er één fragment tandglazuur aanwezig, dat te klein is om te determineren.

0990 AC, 0990.z5.0039, 0990.B.0030

Er zijn meerdere fragmenten tandglazuur aanwezig. Er is één fragment van een voortand, waarschijnlijk uit de onderkaak, en één stuk kroon van een premolaar. Verder een fragment molaar met lichte slijtagesporen. Dit wijst erop dat de kies doorgebroken was. Er is ook grijs verbrand botmateriaal aanwezig en fragmenten houtskool.

0990 CA

Er zijn kronen aanwezig zonder wortel. Er zijn wel slijtagesporen, dus de kiezen waren wel doorgebroken. Alleen het email is bewaard gebleven; het dentine en de wortels zijn niet bewaard. Er is een derde molaar (verstandskies) van de onderkaak met slijtage 2. Verder een verstandskies van de bovenkaak rechts met slijtage 1+. Er zijn twee premolaren uit de onderkaak aanwezig. Verder nog een kies, waarschijnlijk uit de onderkaak met slijtage 1+. Een eerste molaar uit de onderkaak heeft slijtage 3-, en een andere kies uit de onderkaak heeft slijtage 2. Verder zijn er kleine, niet te determineren fragmenten tandglazuur aanwezig.

0990 AZ, 0990.B.0026

Er zijn stukjes houtskool aanwezig, plantenwortels en zaadjes. Er zijn meerdere fragmenten tandglazuur, waaronder waarschijnlijk een hoektand.

0990 BC, 0990.B.0028

Er zijn fragmenten schedel met open of opengebroken schedelnaden. De schedeldikte van 5,8mm wijst op een volwassen individu. Er is een deel van het *pars petrosa* aanwezig. Enkele fragmenten van (wortels van) kiezen zijn dierlijk, mogelijk van een schaap of geit. Er

---

¹ Heynssens & Hoorne 2019, 11-12.

is een eerste molaar van de onderkaak met slijtage 4- aanwezig, een 3^e molaar uit de bovenkaak met slijtage 2-, twee premolaren uit de onderkaak, een eerste of tweede molaar uit de bovenkaak met slijtage 1+, een eerste of tweede molaar uit de onderkaak met slijtage 3- en lichte calculus (tandsteen) en een halve molaar uit de onderkaak met slijtage 1+. Van de kiezen is nog dentine bewaard, maar de wortels zijn kapot of afgebroken. De wortels zien er licht verbrand uit.

Conclusie

Het betreft een volwassen individu. De open schedelnaden wijzen op een leeftijd van 23-40 jaar. De slijtage van de molaren wijst op een leeftijd van 17-25 jaar.² Opvallend is de aanwezigheid van enkele verbrande botfragmenten. Mogelijk is het individu begraven bij een (verstoorde) crematiegraf. Ook is het mogelijk dat er verbrand dierenbot in de vulling van het graf aanwezig was. De verbrande botfragmenten zijn te klein om te determineren.

Literatuur

Brothwell, D.R., 1981: *Digging up Bones*, Oxford.

Heynssens, N., J. Hoorne, 2019: *Gentbrugge – Het Kamp*, DL&H-Archeologierapport.

Maat, G.J.R., R.W. Mastwijk en M.A. Jonker, 2002: Citizens Buried in the 'Sint Janskerkhof' of the 'Sint Jans' Cathedral of 's-Hertogenbosch in the Netherlands ca. 1450 and 1830-1858 AD, *Barge's Antropologica* 8, Leiden.

---

² Brothwell 1981, 72; Maat, Mastwijk & Jonker 2002, fig. 18.

